

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Т.А Пушкар

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для проведення практичних занять

*(для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань галузі знань 0305 -
“Економіка та підприємництво” напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і
6. 030504 – “Економіка підприємства”)*

Харків – ХНАМГ – 2009

Міжнародна економіка: для проведення практичних занять(для студентів З курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - “Економіка та підприємництво” напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6. 030504 – “Економіка підприємства”) / Укл.: Т.А Пушкар - Х., ХНАМГ, 2009. – 36 с.

Укладач: к.е.н., Т.А. Пушкар

Рецензент: д.е.н., проф. А.Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства факультету післядипломної освіти і заочного навчання, протокол № 1 від 02 вересня 2009 р.

© Пушкар Т.А., ХНАМГ, 2009

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальний опис практичних занять з курсу	5
2. Практичне заняття 1. Сучасний ринок товарів і послуг.....	7
3. Практичне заняття 2. Міжнародний кредит.....	13
4. Практичне заняття 3. Міжнародна трудова міграція.....	15
5. Практичне заняття 4. Світова валютна система.....	17
6. Практичне заняття 5. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.....	22
7. Контрольні питання до іспиту з курсу «Міжнародна економіка».....	26
8. Інформаційно- методичне забезпечення.....	29
ДОДАТКИ	30

ВСТУП

Міжнародна економіка є однією з основ функціонування сучасного суспільства. Вона є одним з умов тих, що дозволяють об'єднувати на матеріальній основі різні нації і народи. Міжнародна економіка є системою всіляких господарських, науково-технічних, виробничих, валютно-фінансових і кредитно-грошових зв'язків економік різних країн, заснованою на міжнародному поділі праці.

Значення світової економіки неухильно зростає. І споживачі, і виробники кожної країни все ясніше відчують свою причетність до світового господарства, про що переконливо свідчать статистичні дані останніх років. Уже в 1996 р. міжнародна торгівля товарами і послугами перевищила 10,6 трлн. дол., а темпи її щорічного приросту (6—8 %) значно випереджають зростання виробництва (2—2,5%). Сьогодні кожен шостий товар або послуга потрапляють до споживача через світову торгівлю.

Таким чином, мета вивчення курсу «Міжнародна економіка» полягає у формуванні теоретичних знань, умінь та практичних навичок в галузі міжнародної економіки, форм, методів і механізмів реалізації міжнародних економічних відносин, а предметом виступає система міжнародних економічних відносин, що складаються між національними економіками країн світу в умовах глобалізації.

Спираючись на теорію світової економіки, вчені намагаються пояснити й передбачити структуру і обсяг міжнародних операцій, оцінити їх дію на внутрішню економіку і рекомендувати таку національну політику відносно міжгосподарських зв'язків, яка максимізує національний добробут.

1. Загальний опис практичних занять з курсу

Курс «Міжнародна економіка» для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0501 – «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 – «Економіка підприємства» передбачає шість академічних годин практичних занять. У табл. 1.1 подано розподіл часу за змістовими модулями і темами. Практичні заняття передбачено в другому змістовому модулі (чотири академічні години) і третьому змістовому модулі (дві академічні години).

Таблиця – 1.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / годин.	Форми навчальної роботи				
		Лекц.	Сем., практ.	СРС	Інд. робота	Підсумк. контр.
ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки	1,0/36	4	-	32	-	-
ЗМ 1.2. Форми міжнародного співробітництва	2,0/72	2	4	66	-	-
ЗМ 1.3. Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку	2,0/72	4	2	66	-	-
РАЗОМ	5,0/180	10	6	164	-	-

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен оволодіти вміннями та знаннями: проникати в сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання в пізнавальній та професійній діяльності;

орієнтуватись у глобальних проблемах економічного розвитку світових господарських зв'язків, інтеграції України в систему міжнародного поділу праці; захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси; враховувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти.

В таблиці 1.2 наведено розподіл академічних годин за темами в змістових модулях.

Таблиця 1.2 - Практичні (семінарські) заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за напрямом (шифр, аббревіатура)
	6.030504 – ЕП; 6.030509 - ОіА
ЗМ 1.1. Теоретичні основи міжнародної економіки	-
1. Міжнародна економічна система.	-
2. Міжнародна економічна діяльність.	-
ЗМ 1.2. Форми міжнародного співробітництва	4
1. Світовий ринок товарів і послуг.	2
2. Світовий фінансовий ринок.	-
3. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.	-
4. Міжнародний кредит.	1
5. Світовий ринок праці.	-
6. Міжнародна трудова міграція.	1
ЗМ 1.3. Міжнародна економічна система, її складові елементи та тенденції розвитку	2
1. Світова валютна система.	1
2. Міжнародні розрахунки.	-
3. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.	1
4. Міжнародна регіональна інтеграція.	-
5. Глобалізація економічного розвитку.	-
6. Інтеграція України у світову економіку.	-
РАЗОМ	6

Кожне практичне заняття складається з огляду теоретичного матеріалу, вибіркового опитування студентів і розв'язання практичних завдань.

Світову економіку як будь-яку науку економічного циклу для більш послідовного вивчення доцільно розділити на дві частини міжнародну

мікроекономіку і міжнародну макроекономіку. Як зазначено в табл. 2, практичні заняття охоплюють теми кожної з частин і спрямовані на здобуття практичних навичок в аналізі й оцінці світогосподарських процесів, вміння робити висновки на основі проведених розрахунків стосовно міжнародних економічних процесів, прогнозувати можливий вплив змін у світовому господарстві на економічну ситуацію в Україні.

2. Практичне заняття № 1 (дві академічні години).

Сучасний ринок товарів і послуг

На занятті розглядаються проблеми міжнародної торгівлі, а саме особливості взаємозв'язку попиту і пропозиції, аналізуються теорії зовнішньої торгівлі від класичних до сучасних, детально вивчаються механізми зовнішньоторговельної політики. Особлива увага приділена митному регулюванню зовнішньої торгівлі.

Структурно – логічні схеми матеріалу заняття

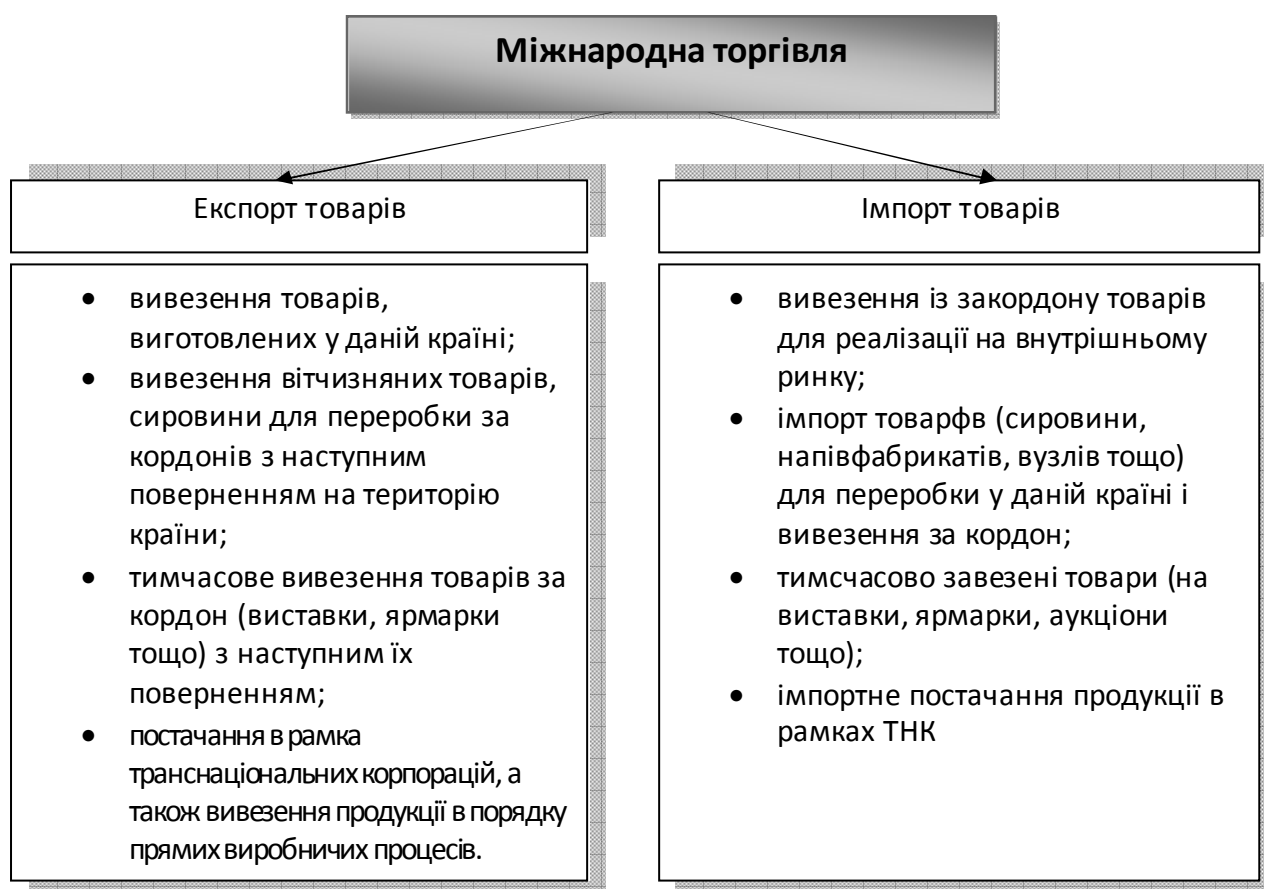

Схема 2.1 - Міжнародна торгівля товарами

Міжнародна торгівля послугами

- транспортні послуги;
- фрахт (перевезення водним шляхом);
- міжнародний кредит;
- банківські, біржові та посередницькі операції;
- страхові операції;
- рекламні заходи;
- ярмарки;
- обмін у галузі культури, інформації та інші «невидимі» блага.

Схема 2.2 - Міжнародна торгівля послугами

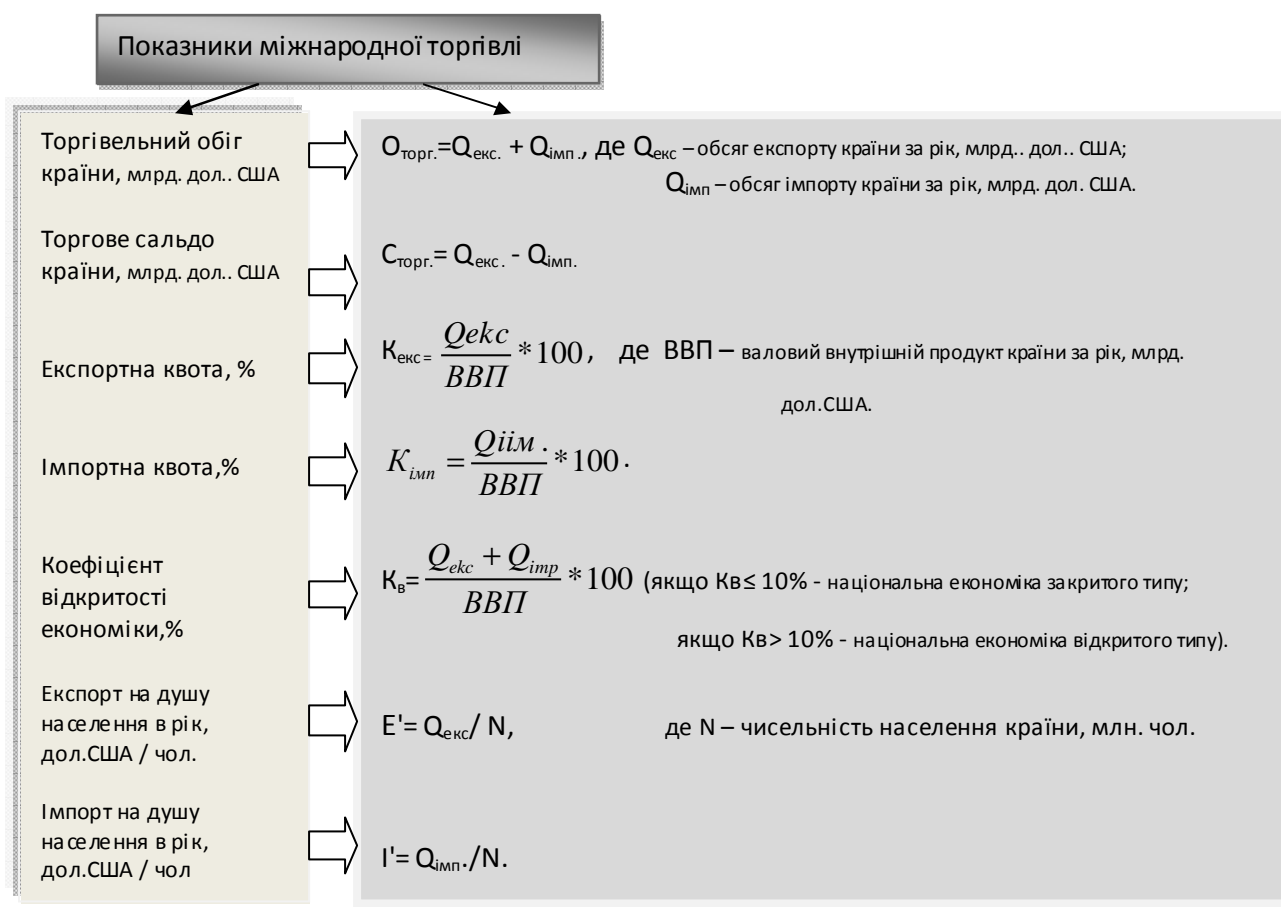

Схема 2.3 - Показники міжнародної торгівлі

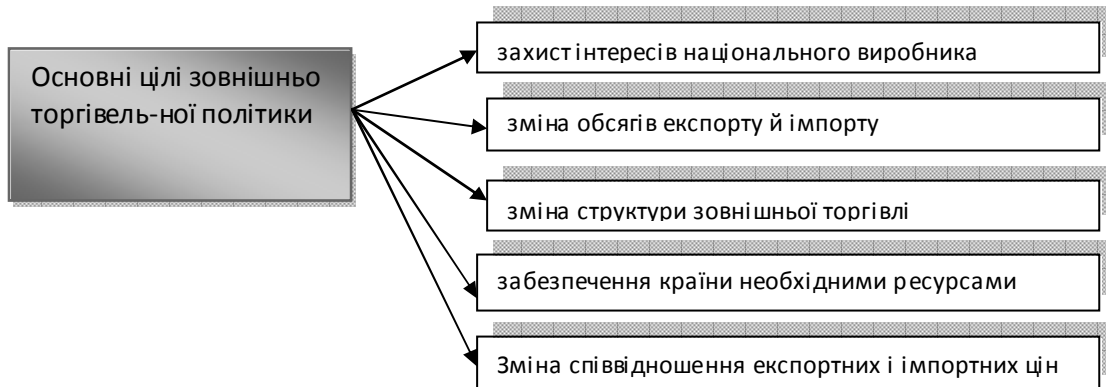

Схема 2.4 - Цілі зовнішньоторгівельної політики країни

Схема 2.5 - Теорії міжнародної торгівлі

Практичні завдання

Завдання 2.1

У країні **A** з використанням одиниці ресурсів може бути вироблено 50 одиниць товару **X** або 200 одиниць товару **У**. В країні **B** – 75 одиниць товару **X**, або 150 одиниць товару **У**. Визначте відносні ціни на товари й спеціалізацію країн. Встановіть межі коливання світової ціни на товари. Накресліть криві виробничих і торговельних можливостей для країн, якщо країна **A** має 10 одиниць ресурсів, а країна **B** – 12 одиниць ресурсів. На світовому ринку одиниця товару **X** обмінюється на 3 одиниці товару **У**.

Завдання 2.2

Обсяг вітчизняного експорту складає 22 млрд. грн., обсяг імпорту – 25 млрд. грн. Обсяг експорту всіх зарубіжних країн складає 5750 млрд. грн., обсяг імпорту – 5870 млрд. грн. Розрахуйте світовий торговельний оборот кожного з регіонів, їх частку в світовому торговельному обороті, сальдо торговельного балансу кожної з країн.

Завдання 2.3

Функція попиту на цукор в країні *A* має вигляд $D = 800 - 50 \cdot p$, а функція пропозиції $S = 400 + 50 \cdot p$. У країні *B* попит на цукор характеризується функцією $S'' = 250 + 40 \cdot p$, а пропозиції $D = 500 - 160 \cdot p$.

Визначте:

- 1) вид функції попиту на імпорт в країні *A* і накресліть криву попиту на цукор на імпорт, ціну на цукор при відсутності зовнішньої торгівлі;
- 2) вид функції експортної пропозиції в країні *B* і накресліть криву експортної пропозиції, ціну на цукор у країні *B* при відсутності зовнішньої торгівлі;
- 3) світову ціну на цукор і обсяг торгівлі за умови, що країни *A* і *B* почали торгувати між собою (транспортні витрати дорівнюють нулю).

Завдання 2.4

Розрахуйте на основі даних, що наведені в табл. А.1 (додаток1) показники зовнішньоторговельного обороту, сальдо торгівельного балансу, експортну квоту, ЗТО на душу населення по відповідним країнам. Отримані дані подайте в табл. 2.1. Проаналізуйте їх. Чому вартість світового експорту перевищує вартість світового імпорту?

Таблиця 2.1 - Показники обсягу і результативності зовнішньої торгівлі

	ЗТО	Сальдо торгівельного балансу	Е _{кв.}	ЗТО _{дн}
ПРК				
РК				
ПК				

Завдання 2.5

Розрахуйте на підставі даних, наведених в табл. А.2 (додаток 1) темпи зростання і темпи приросту експорту, імпорту і товарообігу України. На підставі проведених розрахунків заповніть табл. 2.2. Проаналізуйте тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Таблиця 2.2 - Показники динаміки зовнішньої торгівлі

Показники	2000	2001	2002	2003
Темпи зростання: Експорту імпорту ЗТО				
Темпи приросту Експорту Імпорту ЗТО				

Завдання 2.6

Розрахуйте на підставі даних, які наведені в таблицях додатку А, темпи зростання і темпи приросту експорту, імпорту і товарообігу України з європейськими країнами. На підставі проведених розрахунків заповніть таблицю 2.3. Проаналізуйте тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Таблиця 2.3 - Показники динаміки зовнішньої торгівлі

	2000	2001	2002	2003
Темпи зростання: Експорту імпорту ЗТО				
Темпи приросту Експорту Імпорту ЗТО				

Завдання 2.7

Визначте економічні ефекти для споживачів, виробників, державного бюджету і країни в цілому від запровадження тарифного мита, якщо при цьому ціна товару на внутрішньому ринку країни перевищує світову на **60** грн., споживання зменшиться з 7000 до 5000 тис. штук на рік, а вітчизняне виробництво зросте з 3500 до 4500 тис. штук на рік.

Ситуаційні питання

1. Якщо відносна світова ціна на пшеницю дорівнює відносній світовій ціні на цей товар у країні А і вища за відносну ціну на пшеницю у країні В, то якою буде ймовірна спеціалізація двох країн?
2. Якщо відносна світова ціна на пшеницю менша за відносну світову ціну на цей товар в країні А і значно нижча за відносну ціну на пшеницю в країні В, то якою буде ймовірна спеціалізація двох країн?
3. Розгляньте і охарактеризуйте товарну структурну експорту України за останні роки. Які висновки можна зробити на базі даних, що подані в додатку Б.
4. Охарактеризуйте основні напрямки розвитку міжнародної торгівлі для країн з перехідною економікою, країн, що розвиваються, «нових індустріальних країн»?
5. Обґрунтуйте, чому останніми роками в світі надається перевага нетарифним методам регулювання міжнародної торгівлі.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення міжнародного середовища й міжнародного економічного середовища.
2. Охарактеризуйте історичне місце і значення міжнародної торгівлі у процесі формування світового господарства.
3. Назвіть специфічні особливості міжнародної торгівлі.
4. У чому полягають меркантиліського підходу до міжнародної торгівлі?
5. Чим відрізняються теорії абсолютних і порівняльних переваг?
6. Наведіть якісні відмінності між товаром і послугами?
7. За якими показниками характеризують міжнародну торгівлю?
8. Розкрийте особливості світового ринку послуг?
9. Наведіть причини протекціонізького втручання держави у міжнародну торгівлю.
10. Основні інструменти державного регулювання міжнародної торгівлі.

ЛІТЕРАТУРА: [1, 2, 3, 6, 10, 11].

3. Практичне заняття № 2 (одна академічна година)

Міжнародний кредит

На занятті розглядають особливості світового ринку капіталовкладень, ринку позикового капіталу. Особлива увага приділяється специфіці програм допомоги розвитку ринку капіталів у різних країнах.

Структурно – логічні схеми матеріалу заняття

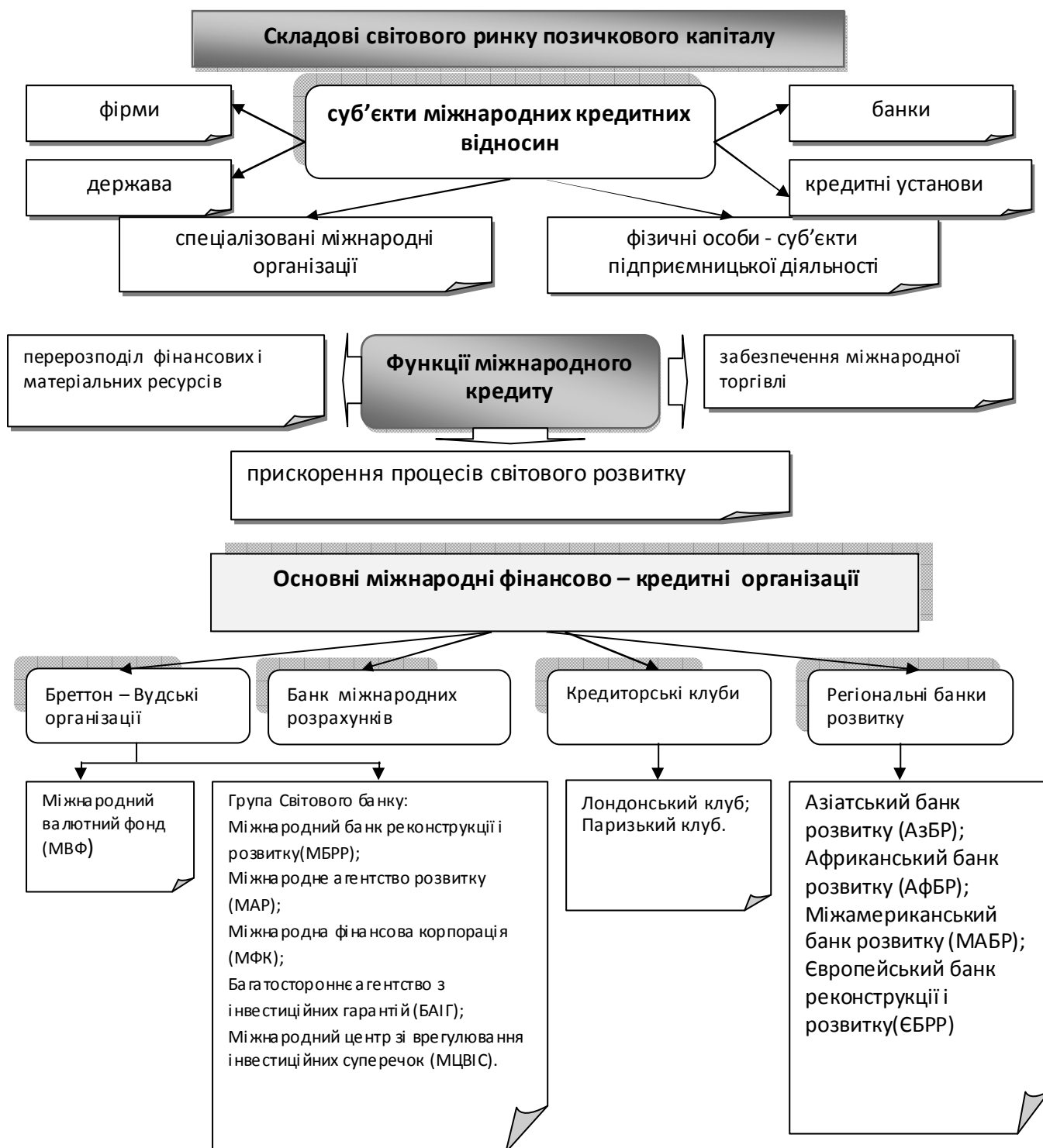

Схема 3.1 - Світовий ринок позикового капіталу

Практичні завдання

Завдання 3.1

Країна А володіє 5 млрд.дол. капіталу, країна В – 2 млрд. дол. капіталу. У країнах встановилися процентні ставки відповідно на рівні 3% і 8 %. З'ясуйте напрямок руху капіталу при знятті обмежень, розрахуйте економічні ефекти від міграції капіталу, якщо кількість капіталу, що має країна А зменшилася на 1,5 млрд.дол., рівноважна процентна ставка встановилася на рівні 5%.

Ситуаційні питання

1. Криза світової заборгованості спричиняє депресивний стан економіки більшості країн – боржників. Які є реальні можливості для цих країн запобігти власному банкрутству.
2. Для України частка боргу у ВВП сьогодні не перевищує 50 %. Але спостерігається стійка тенденція її зростання. Визначте, виходячи з цього, яку з програм подолання кризи доцільніше проводити українському уряду.

Контрольні запитання:

1. Охарактеризуйте сутність міжнародного руху капіталу.
2. Назвіть форми міжнародного руху капіталу.
3. Визначте фактори, що сприяють міжнародній міграції капіталу.
4. Назвіть види ринків позичкового капіталу.
5. Охарактеризуйте функції міжнародного кредиту.
6. Назвіть міжнародні кредитно – фінансові організації.
7. Назвіть причини світової кризи заборгованості.
8. Наведіть приклади країн – чистих кредиторів у світі.
9. Наведіть приклади країн - чистих боржників у світі.
10. Окресліть основні шляхи подолання світової кризи заборгованості.

ЛІТЕРАТУРА: [1, 2, 4, 6, 9, 11].

4. Практичне заняття № 3 (одна академічна година)

Міжнародна трудова міграція

На практичному занятті розглядаються процеси міграції робочої сили в світовому економічному просторі, причини міжнародної міграції робочої сили, а також таке явище як хвилі міжнародної міграції робочої сили. Особлива увага приділяється вивченню напрямів міграції і сучасних центрів тяжіння робочої сили і вивченню прикладів державного регулювання міграції робочої сили в різних країнах і в Україні.

Структурно – логічні схеми матеріалу заняття

Схема 4.1 - Міжнародна міграція робочої сили

Практичні завдання

Завдання 4.1

Ринок праці в країні А характеризують наступні показники :

- 1) функція попиту на працю має вигляд $D = 100 - 5*w$;
- 2) функція пропозиції праці має таке вираження $S = 70 - 3*w$.
- 3) для ринку праці країни В характерні такі показники:
- 4) функція попиту на працю має вигляд $D'' = 120 - 3*w$;
- 5) функція пропозиції праці має таке вираження $S'' = 40 + 5*w$.

Визначити: обсяги зайнятості, рівень заробітної плати в обох країнах (w), потенційний напрямок міграції робочої сили, зміни характеристики ринку праці за умов зростання рівноважної погодинної ставки заробітної плати на один долар.

Завдання 4.2

У країні під час структурної перебудови економіки при загальній кількості зайнятих 40 млн.чол. чисельність безробітних склала 5 млн. чол. Із 300 тис. учених 20 тис. стали безробітними, 10 тис. перекваліфікувались і працевлаштувались в інших галузях економіки, 5 тис. отримали роботу за фахом іноземних компаній, що розташовані на території даної країни. Її 100 тис. емігрантів, які залишили країну, 25 тис. учених. Необхідно визначити:

- 1) масштаби «відпливу інтелекту» (в абсолютних та відносних показниках);
- 2) порівняти масштаби «відпливу інтелекту» з рівнем безробіття і рівнем міграції.

Ситуаційні питання.

1. Окресліть пріоритети української міграційної політики. Які труднощі виникають у процесі її реалізації?
2. Якщо розглядати робочу силу не як фактор виробництва, а як товар, і міжнародну міграцію не як міжнародне переміщення фактору виробництва, а як звичайну торгівлю, то в чому полягає специфіка такої торгівлі?

3. Охарактеризуйте зв'язок між темпами економічного зростання країн і напрямками міжнародної трудової міграції?
4. Яким чином можна стимулювати рееміграцію до України? Які фактори слід при цьому враховувати?

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняття «робоча сила»?
2. У чому полягають особливості робочої сили як товару на міжнародних ринках чинників виробництва?
3. Назвіть сутність і причини міжнародної міграції?
4. Окресліть етапи розвитку міжнародної трудової міграції?
5. Назвіть фактори міграції робочої сили?
6. Які наслідки міжнародної трудової міграції для країн – експортерів робочої сили?
7. Які наслідки міжнародної економічної міграції для країн – імпортерів робочої сили?
8. Назвіть економічні ефекти від міжнародної економічної міграції?
9. У чому полягають особливості сучасного міжнародного ринку праці?
10. Назвіть основні центри міжнародної трудової міграції?

ЛІТЕРАТУРА: [2, 7, 5, 7, 11, 12].

5. Практичне заняття 4 (одна академічна година)

Світова валютна система

Розглядають питання функціонування міжнародної валюти і міжнародних валютних ринків. У першу чергу ретельно аналізують таке важливе поняття як валютний курс. На занятті розв'язують задачі з розрахунку валютного курсу залежно від різних фінансових показників.

Структурно – логічні схеми матеріалу заняття

Схема 5.1 - Структура світової валютно – фінансової системи

Схема 5.2 - Структура світової валютно – фінансової системи

Види валютних курсів

Класифікація валютних курсів залежно від обраних критеріїв

Критерії (ознаки)

Вид валютного курсу

Спосіб фіксації

- плаваючий;
- фіксований.

Суб'єкт, що встановлює курс

- національного (центрального) банку;
- комерційного банку;
- міжбанківський;
- біржовий.

Спосіб розрахунку

- паритетний;
- фактичний.

Метод розрахунку

- крос-курс;
- фіксинг.

Врахування інфляції

- реальний;
- номінальний.

Відношення до паритету
купівельної спроможності валют

- завищений;
- занижений;
- паритетний.

Відношення до учасників угоди

- курс продавця;
- курс покупця;
- середній курс.

Спосіб продажу

- курс готівкового продажу;
- курс безготівкового продажу;
- оптовий курс продажу валют;
- банкнотний.

Спосіб встановлення

- офіційний;
- неофіційний.

Схема 5.3 - Валютні курси

Схема 5.4 - Конвертованість валют

Практичні завдання

Завдання 5.1

В Україні товар коштує 1400 грн., у США – 300 дол. З'ясуйте рівень реального валютного курсу, якщо номінально: 1 дол. - 8,0 грн. Якій країні вигідно експортувати товар за таких умов?

Завдання 5.2

Курс британського фунта стерлінгів офіційно змінився з 2,4 до 1,6 дол. США. Курс датської крони офіційно змінився з 0,58 до 0,24 дол. США. Визначте процент девальвації і ревальвації кожної з валют. Як вплине на англійських та датських експортерів така зміна валютних курсів.

Завдання 5.3

Італійська компанія імпортує із США обладнання за ціною 10 000 дол. В Італії обладнання коштує 150 000 євро. Поточний валютний курс 1 дол. = 1,175 євро. Як зміниться прибуток імпортера в євро, якщо:

- 1) курс європейської валюти знизиться на 10%;
- 2) курс європейської валюти підвищиться на 10 %.

Ситуаційні питання

1. Якщо США запроваджує зовнішньоторговельні обмеження, чи подорожчає американський долар на валютних ринках? Чому?
2. Чи достатньо для повної конвертованості валюти конвертувати її за поточними й капітальними операціями?
3. Обґрунтуйте, яким чином постійні зрушення в національних функціях реального попиту на гроші впливають на реальні й номінальні валютні курси.
4. Поясніть твердження, що при зростанні курсу національної валюти в реальному вираженні по відношенню до іноземних валют експортери втрачають і, навпаки, при падінні курсу національної валюти у реальному вираженні до іноземних валют експортери виграють значні економічні переваги.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняття «валюта» і «валютний курс».
2. Назвіть основні елементи світової валютно – фінансової системи.
3. Охарактеризуйте основні положення валютної системи «золотого стандарту»
4. Охарактеризуйте основні положення Бреттон-Вудської світової валютної системи.
5. Назвіть основні принципи сучасної світової валютної системи.
6. Назвіть основні міжнародні валютно – фінансові організації.
7. Назвіть види і форми конвертованості валют.
8. Охарактеризуйте основні фактори, що впливають на зміну валютних курсів.
9. Окресліть заходи державного впливу на величину валютного курсу.
10. Охарактеризуйте економічні важелі відновлення порушення рівноваги на валютному курсу.

ЛІТЕРАТУРА: [1, 3, 4, 8, 9, 12].

6. Практичне заняття № 5 (одна академічна година)

Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

Платіжний баланс - статистичний запис всіх економічних операцій або зобов'язань, здійснених протягом певного відрізка часу (місяць, квартал, рік) між резидентами даної країни і резидентами будь-яких інших країн світу. Роль платіжного балансу велика при структуризації світової виробничої політики. Самі ці питання розглядають на занятті.

Структурно – логічні схеми матеріалу заняття

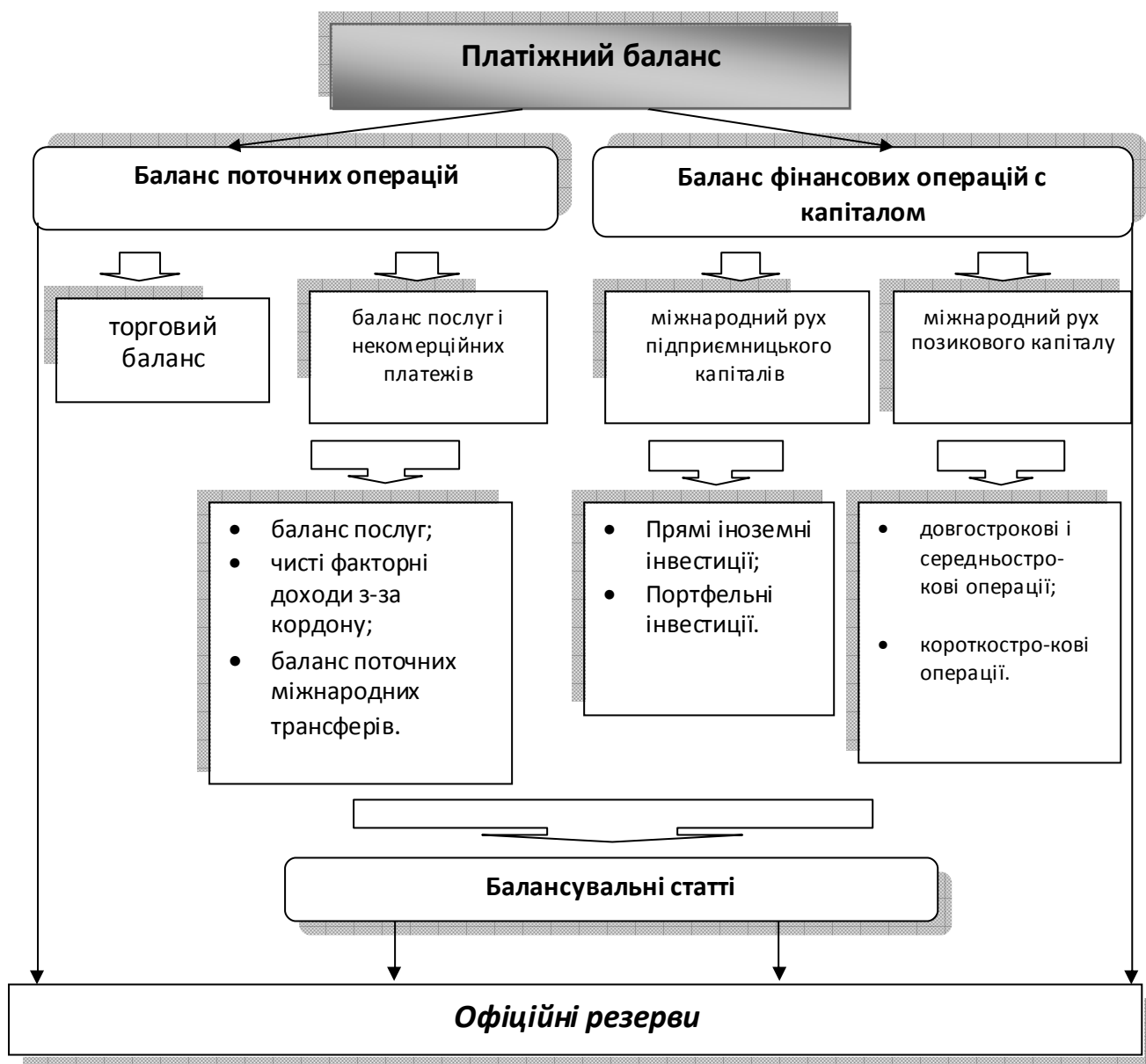

Схема 6.1 - Структура платіжного балансу

Статті платіжного балансу за методикою Міжнародного валютного фонду

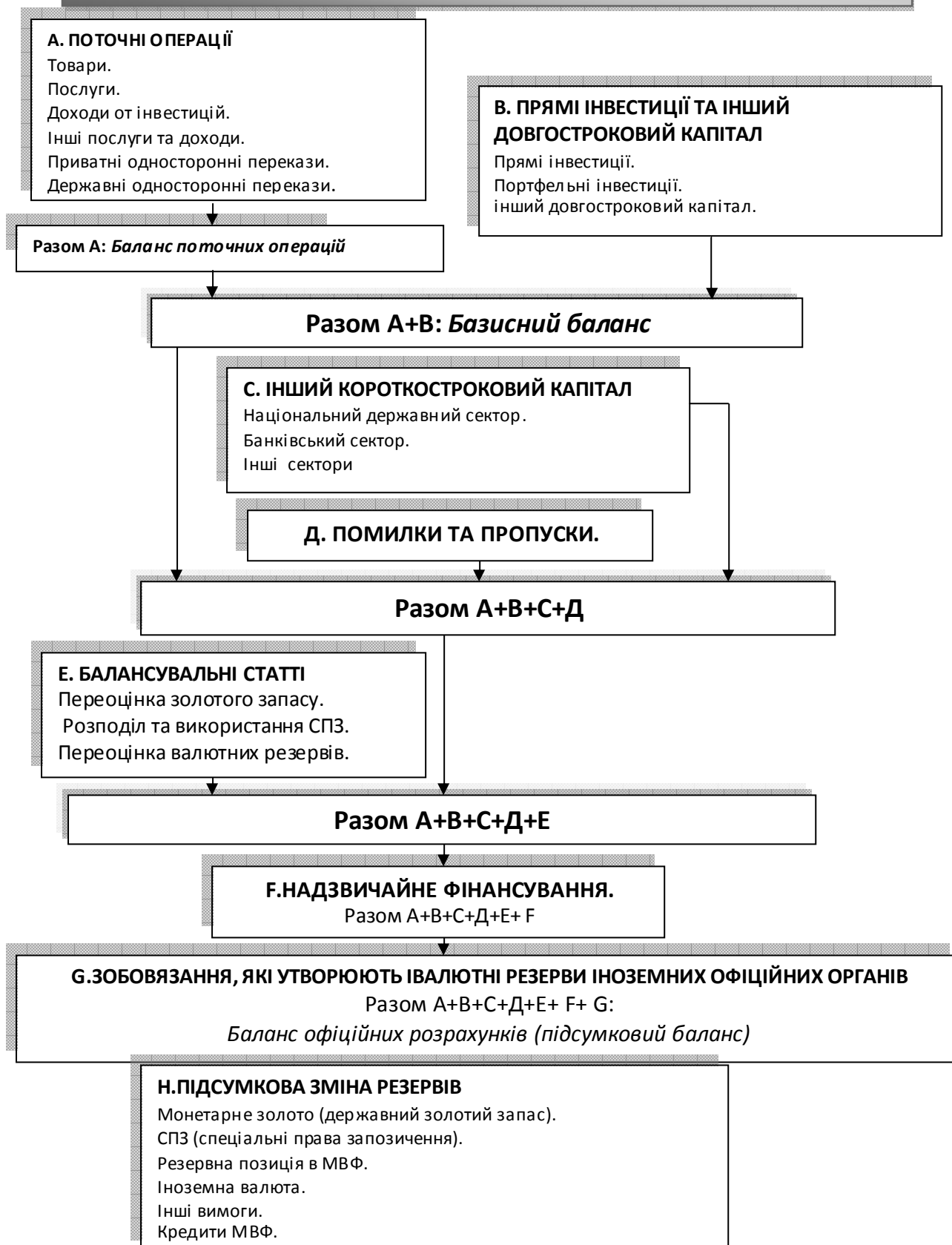

Схема 6.2 - Структура платіжного балансу за методикою Міжнародного валютного фонду

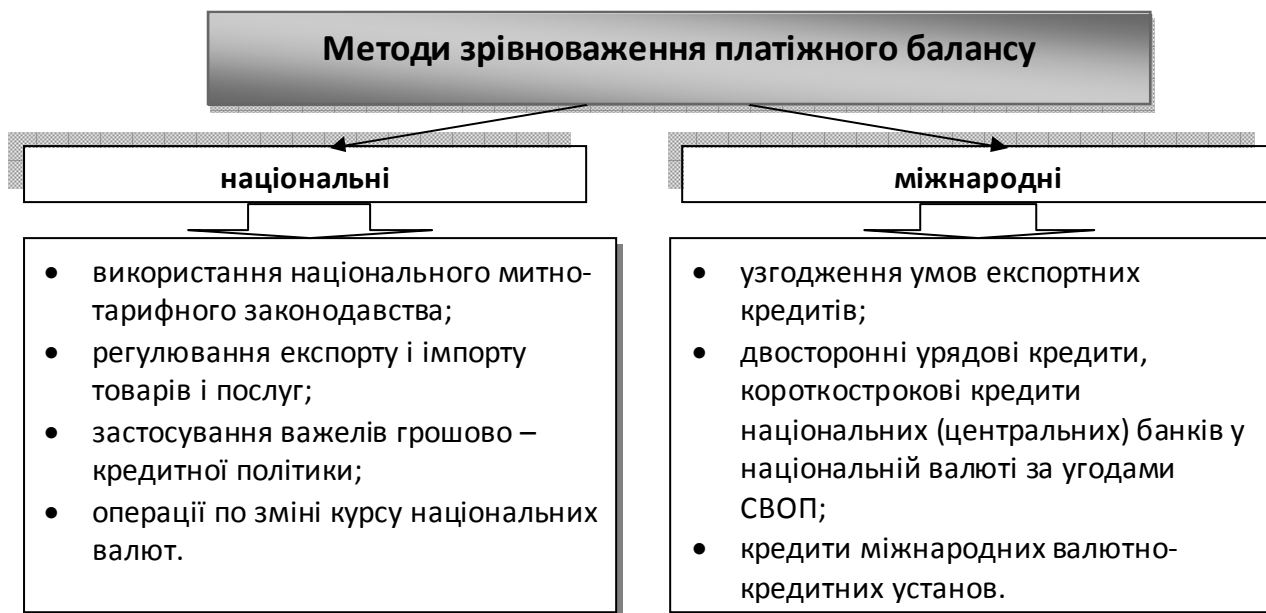

Схема 6.3 - Методи зрівноважування платіжного балансу

Практичні завдання

Завдання 6.1.

Економіка країни характеризується такими показниками:

- 1) сальдо поточних рахунків – (+ 1780) млн. дол.;
- 2) сальдо руху капіталів – (- 2400) млн. дол.

Проаналізуйте стан платіжного балансу, якщо Центральний банк володіє офіційними валютними резервами в розмірі 600 млн. дол. Як це вплине на курс національної валюти (зробіть графічний аналіз).

Завдання 6.2.

У відкритій економіці фірми розраховуються з сімейними господарствами за спожиті ресурси, сплачуючи їм 920 млн. дол. Домогосподарства витрачають на споживання 680 млн. дол. і заощаджують 130 млн. дол. Фірми перераховують в інвестиційний фонд 60 млн. дол. і одержують інвестиції в обсязі 240 млн. дол. Країна експортує продукції на суму 140 млн. дол., експортує – 145 млн.дол., перераховує за кордон інвестиції в обсязі 60 млн.дол., одержує з-за кордону інвестиції в обсязі 45 млн.дол., проміжне споживання складає 300 млн.дол. Визначте сальдо платіжного балансу та ймовірну макроекономічну політику уряду.

Ситуаційні питання

1. Використовуючи балансовий звіт Національного банку України, показати вплив дефіциту платіжного балансу на грошову базу при фіксованому валютному курсу (додаток В іД).
2. Визначте як вплине валютна інтервенція на балансовий звіт НБУ.
3. Який вплив на внутрішню і зовнішню рівновагу має збільшення попиту на гроші в країні в умовах гнучкого валютного курсу? Яке значення при цьому буде мати ступінь мобільності капіталу?

Контрольні запитання:

1. Види міжнародних розрахунків.
2. Сутність платіжного балансу?
3. Назвіть кредитові й дебітові операції, що відображаються в платіжному балансі.
4. Назвіть статті платіжного балансу відповідно до класифікації МВФ.
5. Дайте визначення торговому балансу, балансу поточних розрахунків і балансу офіційних розрахунків.
6. Дайте визначення поточних трансферів.
7. Окресліть методи регулювання платіжного балансу.
8. Окресліть основні положення теорії автоматичного саморегулювання платіжного балансу.
9. Окресліть основні положення кейнсіанської теорії регулювання платіжного балансу.
10. Охарактеризуйте основні положення монетаристських теорій регулювання платіжного балансу.

ЛІТЕРАТУРА: [1, 6, 8, 10, 11].

7. Контрольні питання до іспиту з курсу «Міжнародна економіка»

1. Основні ознаки світового господарства.
2. Основні етапи формування світового господарства.
3. Суб'єкти й об'єкти світового ринку.
4. Інтернаціональні форми дії закону нерівномірності економічного розвитку.
5. Інтернаціоналізація процесів обігу і виробництва.
6. Форми міжнародного розподілу праці.
7. Міжнародний поділ та мобільність факторів виробництва.
8. Міжнародні економічні відносини . Середовище МЕВ.
9. Форми міжнародних економічних відносин.
10. Основні види міжнародної спеціалізації виробництва.
11. Форми міжнародної кооперації виробництва.
12. Зміст поняття “галузь міжнародної спеціалізації”. Галузі світової економіки.
13. Особливості ціноутворення на світовому ринку.
14. Транснаціональні компанії та їх значення в розвитку світового господарства.
15. Загальні ознаки глобалізації світової економіки.
16. Основні переваги та недоліки процесів глобалізації.
17. Економічний розвиток та економічне зростання у світовому контексті.
18. Фактори економічного розвитку в світовому контексті.
19. Основні моделі економічного розвитку.
20. Типологія країн світу.
21. Особливості МЕВ країн, що розвиваються.
22. Особливості МЕВ країн з перехідної економікою.
23. Особливості МЕВ промислово розвинених країн
24. Основні показники міжнародної торгівлі.
25. Теорії міжнародної торгівлі.
26. Структура міжнародної торгівлі.

27. Митне регулювання міжнародної торгівлі.
28. Нетарифне регулювання міжнародної торгівлі.
29. Міжнародний ринок послуг.
30. Значення міжнародних бірж та аукціонів для розвитку світової торгівлі.
31. Основні форми міжнародного руху капіталу.
32. Структура світового ринку робочої сили.
33. Основні міжнародні потоки робочої сили.
34. Формування інтернаціональної вартості робочої сили.
35. Суть міжнародного технологічного обміну.
36. Форми міжнародної передачі технологій.
37. Захист прав промислової вартості при міжнародному обміні технологій.
38. Міжнародні валютні відносини. Основні види валютної системи.
39. Основні етапи розвитку світової валютної системи. “Система золотого стандарту”.
40. Основні елементи Бреттон-Вудської системи.
41. Основні елементи Ямайської валютної системи.
42. Зміст поняття “Валютний ринок”. Суб’єкти і об’єкти валютного ринку.
43. Основні види міжнародних валютних операцій.
44. Глобалізація фінансів. Основні фінансові центри.
45. Форми та функції міжнародного кредиту.
46. Регулювання валютно – кредитних відносин на міжнародному рівні.
47. Спеціальні економічні зони та їх значення в розвитку МЕВ.
48. Класифікація спеціальних економічних зон.
49. Зміст поняття “ баланси міжнародних розрахунків”.
50. Структура платіжного балансу країни.
51. Зміст поняття “ Міжнародна економічна інтеграція”.
52. Етапи міжнародної економічної інтеграції.
53. Передумови й цілі міжнародної економічної інтеграції.
54. Етапи створення Єдиного Європейського союзу й фази введення “ євро”.
55. Основні інтеграційні угруповання в світі.

56. Участь України в регіональних економічних об'єднаннях.
57. Загальна характеристика світового транспорту.
58. Координація міжнародної економічної політики в системі ООН.
Програма розвитку ООН в Україні
59. Міжнародна координація та регулювання МЕВ. Міжнародні економічні організації.
60. Основні принципи й пріоритети зовнішньоекономічної політики України.

8. Інформаційно-методичне забезпечення

1. Б.М. Одягайло Міжнародна економіка: Навч. посібник. – К.: «Знання»,2006. – 407 с.
2. В.І. Сапич, Н.М. Сапич Міжнародна економіка: практикум. – Суми:ВТД «Університетська книга»,2003. – 159 с.
3. Герчикова И.Н. Международные экономические организации: регулирование мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности. – М.: Консалтбанкир, 2000. – 621 с.
4. Козак Ю.Г., Макогон Ю.В.Ю Логвінова Н.С. та інш. Кредитно – модульний курс з міжнародної економіки: Навч. посібник – К.,:ЦУЛ,2008. - 296 с.
5. Міжнародна економіка: Підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / Савельєв Є.В. — К., 2008. — 622 с.
6. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: Практикум. — 2-ге вид., перероб. і доп. / Козик В.В., Панкова Л.А. — К., 2006. — 589 с
7. Міжнародна економіка: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. А. М. Поручник, Я. М. Столярчук, О. Д. Павловська та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. - К.: КНЕУ, 2005. - 156 с.
8. Міжнародна економіка: Теорія і практика: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. / Шевчук В.О. — К., 2008. — 663 с
9. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підруч. для ВНЗ. — 5-те вид. перероб. і доп. / Боринець С.Я. — К., 2008. — 582 с.
10. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Передрій О.С. — К., 2008. — 264 с.
11. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. — К.: КНЕУ, 2003.
12. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, Д. Г. Лук'яненко, А.М. Поручник та ін. — К.: Либідь, 2002.

Таблиця А.1 - Основні економічні показники провідних суб'єктів світового господарства

суб'єкти	Кількість країн	Населення		ВВП		Експорт		Імпорт	
		млн. чол..	%	млрд. дол	%	млрд. дол	%	млрд. дол	%
Світ	216	6080	100	31337	100	6327	100	6405	100
промислово розвинені країни (ПРК)	29	896	14,7	24145	57,1	4042	75,7	4379	67,3
США	1	275	4,6	9883	22	781	14,2	1258	19,3
Японія	1	126	2,1	4677	7,3	479	7,0	380	5,8
Німеччина	1	83	1,4	1870	4,6	550	8,6	503	8,0
країни, що розвиваються (РК)	125	4811	77,9	11595	37	2013	20,0	1880	28,9
Китай	1	1262	21,1	1080	11,6	249	3,7	225	3,5
Найменш розвинені	40	644	10,6	596	1,9	57	0,9	38	0,6
ПК	28	373	6,7	718	2,29	271	4,2	259	4,0
Росія	1	146	2,5	251	1,25	105	1,5	43	0,7
Україна	1	49	0,8	32	0,1	15	0,23	14	0,2

Таблиця А.2 - Динаміка світової торгівлі

Показник	1960 р.	1970 р.	1980 р.	1990 р.	2000 р.	Коефіцієнт зростання
Усього, млн. дол.	260723	642295	4102130	7088437	12831801	49,2
На душу населення, дол	85,8	173,2	920,4	1341,6	2110,4	24,6

Таблиця А.3 - Динаміка зовнішньоторговельного товарообігу України

Регіон	1996 р.	2000р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.
Усього, Експорт	14400,8	14572,3	16264,7	17957,1	23066,8
Імпорт	17603,4	13956,0	15775,1	16976,8	23020,1
4В тому числі країни СНД:					
Експорт	7405	4497	4675	4377	6044
Імпорт	11175	8039	8832	8968	11508,5
Інші країни Європи:					
Експорт	6995	10075	11589	13579	9147,4
Імпорт	4655	4311	4981	5751	8165,6
Азія: Експорт	2711	3437	3970	5067	5400,7
Імпорт	668	832	970	1171	1971,2
Африка: Експорт	210	731	877	1155	1250,3
Імпорт	141	136	188	177	248,8
Америка: Експорт	598	1217	1011	936	1219,2
Імпорт	931	581	740	856	1072,2

Таблиця А.4 - Участь у міжнародній торгівлі окремих областей України (2003 р.)

область	Експорт		Імпорт	
	всього	%	Всього	%
Усього	23006	100	23020	100
Дніпропетровська	3588	15,5	1777	7,7
Донецька	4960	21,5	1418	6,2
Запорізька	1729	7,5	884	3,8
Луганська	1351	5,9	271	1,2
Миколаївська	544	2,4	267	1,2
Одеська	1048	4,5	996	5,3
Полтавська	1022	4,4	286	1,2
Харківська	563	2,4	820	3,6
М.Київ	2846	12,3	5017	21,8

ДИНАМІКА ТОВАРНОЇ СТРУКТУРИ ЕКСПОРТУ

МЛН. ДОЛ.

Найменування груп товарів	2006 р.				2007 р.				2008 р.			
	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
УСЬОГО	8197	9461	10671	10620	10848	12526	12688	13778	13960	18940	21199	13618
<i>у тому числі:</i>												
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	1033	1054	1366	1260	1243	1645	1410	1950	1811	2060	3684	3276
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>12,6</i>	<i>11,1</i>	<i>12,8</i>	<i>11,9</i>	<i>11,5</i>	<i>13,1</i>	<i>11,1</i>	<i>14,2</i>	<i>13</i>	<i>10,9</i>	<i>17,4</i>	<i>24,1</i>
Мінеральні продукти	857	986	906	717	867	1036	980	852	957	2029	2053	1224
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>10,5</i>	<i>10,4</i>	<i>8,49</i>	<i>6,75</i>	<i>7,99</i>	<i>8,27</i>	<i>7,72</i>	<i>6,18</i>	<i>6,86</i>	<i>10,7</i>	<i>9,68</i>	<i>8,99</i>
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	987	1164	1240	1206	1288	1378	1348	1560	1619	1881	2037	1289
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>12</i>	<i>12,3</i>	<i>11,6</i>	<i>11,4</i>	<i>11,9</i>	<i>11</i>	<i>10,6</i>	<i>11,3</i>	<i>11,6</i>	<i>9,93</i>	<i>9,61</i>	<i>9,47</i>
Деревина та вироби з неї	244	300	318	337	360	400	413	422	421	462	452	341
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>2,98</i>	<i>3,17</i>	<i>2,98</i>	<i>3,17</i>	<i>3,32</i>	<i>3,19</i>	<i>3,26</i>	<i>3,06</i>	<i>3,02</i>	<i>2,44</i>	<i>2,13</i>	<i>2,5</i>
Промислові вироби	294	317	360	330	336	356	413	393	407	415	457	339
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>3,59</i>	<i>3,35</i>	<i>3,37</i>	<i>3,11</i>	<i>3,1</i>	<i>2,84</i>	<i>3,26</i>	<i>2,85</i>	<i>2,92</i>	<i>2,19</i>	<i>2,16</i>	<i>2,49</i>
Чорні й кольорові метали та вироби з них	3353	3957	4576	4534	4719	5263	5331	5474	5881	8746	8709	4297
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>40,9</i>	<i>41,8</i>	<i>42,9</i>	<i>42,7</i>	<i>43,5</i>	<i>42</i>	<i>42</i>	<i>39,7</i>	<i>42,1</i>	<i>46,2</i>	<i>41,1</i>	<i>31,6</i>
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	1080	1311	1453	1719	1661	1973	2302	2546	2405	2833	3273	2395
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>13,2</i>	<i>13,9</i>	<i>13,6</i>	<i>16,2</i>	<i>15,3</i>	<i>15,8</i>	<i>18,1</i>	<i>18,5</i>	<i>17,2</i>	<i>15</i>	<i>15,4</i>	<i>17,6</i>
Різне*	349	372	452	517	374	475	491	581	459	514	534	457
<i>у % до загального обсягу</i>	<i>4,26</i>	<i>3,93</i>	<i>4,24</i>	<i>4,87</i>	<i>3,45</i>	<i>3,79</i>	<i>3,87</i>	<i>4,22</i>	<i>3,29</i>	<i>2,71</i>	<i>2,52</i>	<i>3,36</i>

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС УКРАЇНИ

за 2008 - 2009 рр.

Статті платіжного балансу	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I півр.	I півр.
	2008 р.	2008 р.	2008 р.	2008 р.	2008 р.	2009 р.
РАХУНОК ПОТОЧНИХ ОПЕРАЦІЙ	-3662	-3313	-2078	-3710	-6975	-750
БАЛАНС ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ	-4413	-3863	-2527	-3547	-8276	-1169
ЕКСПОРТ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ	17528	23516	27253	17315	41044	23739
ІМПОРТ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ	-21941	-27379	-29780	-20862	-49320	-24908
БАЛАНС ТОВАРІВ	-4490	-4171	-3868	-3562	-8661	-1883
ЕКСПОРТ ТОВАРІВ	13960	18940	21199	13618	32900	17640
ІМПОРТ ТОВАРІВ	-18450	-23111	-25067	-17180	-41561	-19523
БАЛАНС ПОСЛУГ	77	308	1341	15	385	714
ЕКСПОРТ ПОСЛУГ	3568	4576	6054	3697	8144	6099
ІМПОРТ ПОСЛУГ	-3491	-4268	-4713	-3682	-7759	-5385
ДОХОДИ (сальдо)	11	-283	-382	-886	-272	-1264
Надходження	1289	1349	1525	1256	2638	2281
Виплати	-1278	-1632	-1907	-2142	-2910	-3545
ПОТОЧНІ ТРАНСФЕРТИ (сальдо)	740	833	831	723	1573	1683
Надходження	901	1109	1178	977	2010	2021
Виплати	-161	-276	-347	-254	-437	-338
РАХУНОК ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ ТА ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ	3808	2596	2659	3218	6404	347
РАХУНОК ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ ФІНАНСОВИЙ РАХУНОК	0	-1	5	1	-1	75
ПРЯМІ ІНВЕСТИЦІЇ	2430	3091	3324	1058	5521	2094
В Україну	2596	3762	3401	1154	6358	2110
З України	-166	-671	-77	-96	-837	-16
ПОРТФЕЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ	217	160	-690	-967	377	-816
ІНШІ ІНВЕСТИЦІЇ	875	1731	3865	-1738	2606	-5518
<u>Активи</u>	-5934	-4464	-4768	-7718	-10398	-5578
<u>Пасиви</u>	6809	6195	8633	5980	13004	60
РЕЗЕРВНІ АКТИВИ	286	-2385	-3845	4864	-2099	4512
Монетарне золото	-4	-2	-4	-5	-6	-7
Валюта та депозити	1076	-1559	313	1589	-483	2626
Спеціальні права запозичення	-9	7	3	-7	-2	4
Цінні папери	-777	-831	-4157	3287	-1608	1889
Помилки та упушення	-146	717	-581	492	571	403
БАЛАНС	0	0	0	0	0	0

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС УКРАЇНИ
за 2008 - 2009 рр.
(аналітична форма представлення)

Статті платіжного балансу	2008 р.				2009 р.		І півр.	І півр.
	І кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	І кв.	II кв.	2008 р.	2009 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рахунок поточних операцій	3 662	3 313	2 078	3 710	696	-54	-6 975	-750
Баланс товарів та послуг	-4 413	-3 863	-2 527	-3 547	-751	-418	-8 276	-1 169
Експорт товарів та послуг	17 528	23 516	27 253	17 315	11 282	12 457	41 044	23 739
Імпорт товарів та послуг	-21 941	-27 379	-29 780	-20 862	-12 033	-12 875	-49 320	-24 908
	-4 490	-4 171	-3 868	-3 562	-937	-946	-8 661	-1 883
Баланс товарів	-4 490	-4 171	-3 868	-3 562	-937	-946	-8 661	-1 883
Експорт товарів	13 960	18 940	21 199	13 618	8 455	9 185	32 900	17 640
Імпорт товарів	-18 450	-23 111	-25 067	-17 180	-9 392	-10 131	-41 561	-19 523
	3 568	4 576	6 054	3 697	2 827	3 272	8 144	6 099
Баланс послуг	77	308	1 341	15	186	528	385	714
Експорт послуг	3 568	4 576	6 054	3 697	2 827	3 272	8 144	6 099
Імпорт послуг	-3 491	-4 268	-4 713	-3 682	-2 641	-2 744	-7 759	-5 385
Доходи (сальдо)	11	-283	-382	-886	-574	-690	-272	-1 264
Поточні трансферти (сальдо)	740	833	831	723	629	1 054	1 573	1 683
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій	3 527	5 723	6 058	-5 754	-4 529	-2 009	9 250	-6 538
Капітальні трансферти	--	-1	5	1	70	5	-1	75
Прямі інвестиції (сальдо)	2 430	3 091	3 324	1 058	847	1 247	5 521	2 094
Портфельні інвестиції (акціонерний капітал)	208	72	114	4	-55	-9	280	-64

Продовження

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кредити та облігації	3 247	4 595	5 516	-1 043	-1 767	-2 869	7 842	-4 636
Середньо і довгострокові кредити, облігації	3 446	3 491	4 876	1 533	463	-2 589	6 937	-2 126
Сектор державного управління	297	-239	-438	291	-195	-43	58	-238
<i>Надходження</i>	563	598	837	807	132	116	1 161	248
<i>Виплати</i>	-266	-837	-1 275	-516	-327	-159	-1 103	-486
Банки	1 975	2 298	2 779	534	1 193	-2 092	4 273	-899
<i>Надходження</i>	2 481	2 995	4 083	1 941	2 085	996	5 476	3 081
<i>Виплати</i>	-506	-697	-1 304	-1 407	-892	-3 088	-1 203	-3 980
Інші сектори	1 174	1 432	2 535	708	-535	-454	2 606	-989
<i>Надходження</i>	2 896	3 866	4 468	3 196	2 284	1 400	6 762	3 684
<i>Виплати</i>	-1 722	-2 434	-1 933	-2 488	-2 819	-1 854	-4 156	-4 673
Короткострокові кредити	-199	1 104	640	-2 576	-2 230	-280	905	-2 510
Банки	-36	861	371	-2 755	-2 248	-286	825	-2 534
Інші сектори	-163	243	269	179	18	6	80	24
Інший капітал	-2 358	-2 034	-2 901	-5 774	-3 624	-383	-4 392	-4 007
<i>у тому числі</i>								
Готівкова валюта поза банками	-2145	-1664	-3997	-5091	-4206	-197	-3 809	-4 403
Помилки та упушення	-146	717	-581	492	603	-200	571	403
Зведений баланс	-135	2 410	3 980	-9 464	-5 225	-2 063	2 275	-7 288
Фінансування	135	-2 410	-3 980	9 464	5 225	2 063	-2 275	7 288
Резервні активи (мінус: зростання)	286	-2 385	-3 845	4 864	5 266	-754	-2 099	4 512
Використання ресурсів МВФ (чисте)	-151	-25	-135	4 600	-41	1 311	-176	1 270
Виключне фінансування (кредит МВФ Уряду України)	--	--	--	--	--	1 506	--	1 506

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Методичні вказівки (для проведення практичних занять для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - “Економіка та підприємництво” напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 – “Економіка підприємства”).

Укладач: Тетяна Андріївна Пушкар

План 2009, поз. 646 М

Підп. до друку 19.11.2009	Формат 60x84 1 /16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 1,5	Обл.-вид. арк.1,8
Замовл №	Тираж 100 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12